

Magyar-szovjet közgazdász-tanácskozás

Hétfőn magyar-szovjet közgazdász-tanácskozás kezdődött Budapesten. Csikós-Nagy Béla államtitkárnak, a Közgazdász Társaság elnökének, illetve Tigran Hacaturov akadémikusnak, a Szov-

jet Közgazdasági Tudományos Intézmények Egyesülete elnökének vezetésével a mezőgazdasági fejlődésnek a két országot érintő kérdéseit vitatják meg.

Minisztérium és szakszervezet

Téma: az oktatás

Az oktatásügy időszerű kérdéseit tekintették át az Oktatási Minisztérium és a Pedagógusok Szakszervezetének vezetői hétfőn, évenkénti hagyományos megbeszélésükön. Polinszky Károly miniszter és Voksan József főtitkár vezetésével értékelték az előző évi feladatok végrehajtását. Megvitatják az üzemi demokrácia kérdéseiről szóló, a Minisztertanács

és a SZOT együttes határozata alapján készült, az intézményi demokrácia fejlesztését szolgáló közös irányelv tervezetét; a pedagógus-továbbképzés rendszerének kialakítására a megyei tanácsok elnökeinek készített ajánlást, valamint a felsőoktatási intézményekben szervezhető jogsegélyszolgálatról összeállított javaslatot.

Szakszervezeti Ifjúsági Napok

A fiatalok segítéseért, aktivizálásukért, mozgósításukért már eddig is igen sokat tettek a szakszervezetek. Nagy sikerrel zárt például az előző tavaly megrendezett szakszervezeti ifjúsági napok.

Az ideit júniusban tartják ugyan, de már most érdemes beszélni róla, mert nem kampányról van szó. A SZIN-ben több ezer fiatal hónapokon át tartó munkája összegeződik. Ez a munka most új szakaszába lép. Most, március elején kell minden munkahelyi kollektívának megmondolnia, melyik pályázatra kívánják benevezni, melyik konzultáción akarnak részt venni, miről szándékoznak ott beszélni — hiszen a SZIN eredményes munkájához alapos felkészülés szükséges.

Miről lesz szó az ifjúsági napokon? Megbeszéljük például azt, hogy miért nem emelkedik kellően a Kiváló Dolgozó címet elért fiatalok száma? Milyen gondok akadályozzák az elfogadott újítások? Talánmár hasznosították? Hogyan lehetne megelőzni a baleseteket? Munkavédelmi vetélkedőt, targoncavezető és festő, tapétázó versenyt szerveznek, gazda-

ságpolitikai fórumot, munka- és üzemszervezési vetélkedőt, rétegtanácskozásokat tartanak.

A pályázatokra a nevezést április 30-ig kell az SZBT-nek eljuttatni, a részletes feltételek megtalálhatók az alapszervi tájékoztatókban. Lesz még szó a SZIN-ről, rendezvényeiről, a verőcema-rosi sportnapokról, a klubestekről, a vitákról. Most az a fontos, hogy a munkahelyi kollektívák felismerjék: élni kell ezzel a kitűnő lehetőséggel. A szakszervezeti mozgalom egyre nagyobb teret nyit a fiataloknak, mert szükség van aktivitásukra, véleményükre, kezdeményezőkészségükre. És szükség van arra, hogy megtanulják, miként lehet hasznosan közéletet élni, hogyan kell felhasználni a szocialista demokrácia adta lehetőségeket. A szakszervezeti ifjúsági napok során nemcsak a mozgalom ismerhet meg közelebbről a fiatalok gondjait, problémáit, lehetőségeit — hanem a fiatalok is közelebbről kerülnék a mozgalomhoz. S így hamarabb és eredményesebben járhatják a közéletiség iskoláját.

Sz. Sz.

Fáradtolaj-frissítés — olajozottabban

A motorizáció gyors ütemű fejlődésével egyre nagyobb mennyiségben keletkező fáradt olaj összegyűjtését és újbóli hasznosítását napjainkban világszerte fontos gazdasági és környezetvédelmi érdeknek írják elő. Magyarországon tavaly az Afór — KISZ védnökképzés és óriási propagandával — 16 ezer tonna fáradt olajat gyűjtött be. A korábbi évekhöz képest ez figyelemreméltó eredmény, de körülbelül ugyanennyi még mindig a földre, a talajba, a csatornába került.

Nem működött eléggé olajozottan a begyűjtés rendszere s az eddigi — literenként 40 filléres — átvételi ár is inkább csak jelképes volt: nem ösztönözte sem a vállalatokat, sem az autótulajdonosokat. Egyszerűbbnek tűnt kiönteni a fáradt olajat. Néhány jó kezdeményezés ugyan született — például a Volán vállalatok olajregeneráló berendezéseket létesítettek — de ezeket leszámítva, inkább az érdektelenség volt jellemző.

Ez a fajta nagyvonalúság az országnak meglehetősen sokba került. A kőolajtermékek növekvő ára miatt is, meg azért is, mert egyetlen liter kiöntött olaj a földre jutva egy millió liter vizet képez lótkretenni. Hogy mekkora értékekről van

szó: a tavaly megmentett 16 ezer tonna fáradt olaj körülbelül 3 millió dolláros import megtakarítását tette lehetővé.

Az idén 18 ezer tonna összegyűjtését tervezi az Afór. Az Országos Kőolaj és Gazipari Tröszt január 1-től literenként 2 forint 20 fillérré emelte az átvételi árat. Arra számítanak, hogy ennyit már érdemes lesz egy kicsit odafigyelni. Fejlesztik az átvételi hálózatot is: a nagyobb tételeket elszállító tankautókon, a kirendeléseken és az éjjel-nappal nyitva tartó benzinkutakon kívül április 1-től minden töltőállomást felkészítettek a fáradt olaj fogadására.

Mint dr. Karádi Istvánól, az Afór kereskedelmi igazgatójától megtudtuk, a vállalat a jelenleginél sokkal több elhasznált kenőanyagot is át tudna venni. Egvelőre nem regenerálják, hanem feldolgozás után fűtőolajként hasznosítják. Ennél lényegesebb hasznot ígér azonban, ha újra teljes értékű motorolajat nyernek belőle. Domboroczky Attila, az OKGT belkereskedelmi főosztályvezetője elmondta, hogy erre a Komáromi Kőolajinári Vállalatnál tervezett rekonstrukciós fejlesztéssel nyílik meg a lehetőség. A Tröszt el-

KÖZÉLET

Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, Lósonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke, Lázár György, a Minisztertanács elnöke és Apró Antal, az országgyűlés elnöke búcsúlátogatáson fogadta Philip M. Kaisert, az Amerikai Egyesült Államok rendkívüli és meghatalmazott nagykövétét, aki végleg elutazott Magyarországról.

Mekis József kitüntetése

Az Elnöki Tanács Mekis Józsefnek, a Szakszervezetek Budapesti Tanácsa elnökének, eredményes munkásságáért 70. születésnapja alkalmából a Szocialista Magyarországról Erdemrendet adományozta.

A kitüntetést Gáspár Sándor, a SZOT főtitkára hétfőn adta át. Jelen volt Méhes Lajos, a budapesti pártbizottság első titkára is.

Elhunyt Bruckner Győző akadémikus

Életének 80. évében elhunyt Bruckner Győző akadémikus, kétszeres Kossuth-díjas nyugalmazott egyetemi tanár. Temetése március 18-án, kedden 14 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA, AZ EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM

Bruckner Győző a magyar szerveskémiai kutatásnak nemzetközileg is elismert iskolaalapító egyénisége volt. A szegedi tudományegyetem szerveskémiai tanszékét vezette 1940-től, majd 1940-től az ELTE természettudományi karának szerveskémiai tanszékét és az MTA peptidkémiai tanszékét kutatáscsoportját igazgatta. Két Kossuth-díjat, a Munka Erdemrendjét, a svéd Scheele-éremmet volt a tulajdonosa, s ezenkívül tagja volt a hallei Leopoldina német természettudományi akadémiának, s magának tudhatta az ELTE díszdoktori címét.

képzelése szerint a finomítottan még ebben az esztendőben 10 ezer tonna fáradt olajat dolgoznak fel kenőolajjakká.

Mindez természetesen, költségekkel jár. A gazdaságossági számítások azt mutatják, megéri. De ehhez ki is kell használni a hajdani regeneráló berendezések kapacitását. Vagyis, arra van szükség, hogy a fáradt olaj egy cseppje se vesszen el.

Lehet vitatkozni azon, hogy a jelenlegi ár ösztönző-e vagy sem. (Egyes fejlett nyugati országokban nem is fizetnek a fáradt olajért: a környezet-szennyezés szigorú büntetésével negatív ösztönzőnek, eredményesen.) Mindenesetre az OKGT a népgazdaság érdekeit figyelembe véve ad most már többet azért, amit egyébként kiöntենek. A fáradt olaj begyűjtése valaha kötelező volt a vállalatok számára. Akkoriban — a motorizáció jóval alacsonyabb szintjén — évente 22 ezer tonna gyűlt össze. Most a 16 ezer tonna is nagy eredmény.

A bürokratikus előírások megszüntetésével csak egyetértéssel lehet de hellyükbe a gondolkodó ember felelősségérteinek kell lépnie.

Flanek Tibor

A TELEVÍZIÓ ELŐTT

BOLONDOK KVÁRTÉLYA

Horváth Z. Gergely rendező ismeri, érti Krúdy Gyula sajátos írói világát. Erről tanuskodik Napraforgó című korábbi, sikeres tévéfilmje és új Krúdy-feldolgozása. A Bolondok kvártélyának néhány hitelesen, hangulatosan szép részlete is. Egeszében azonban az utóbi kevésbé tetszett.

Nehezebb is volt most a forgatókönyvíró-rendező dolga, mint a cselekményes regényből készült Napraforgó esetében. A Bolondok kvártély Krúdy különböző műveiből válogatott epizódok sora. Nincs egységes cselekménye, nincs sztorija, pontosabban rengeteg sztorija van. Ahány szereplő, annyi szomorkás, vagy fanyar humorú kis történet. Szerelemről, magányról, boldogságkeresésről, szenvedő hölgyekről, szépszeváú korhelyekről, és óbudai Hét bagoly ház kocsmájában vagy éppen a hullaházban „vidámódó” különös figurákról.

Krúdy — olvasmány, nehezen dramatizálható. Elbeszéléseinek anyaga szinte megfoghatatlanul lebegő, alakjai, bármely társadalmi réteghez tartoznak is, ékes költői nyelven beszélnek. A tolmácsolás és a jellemzés itt nagy mértékben a látványra, a képre hárul. S ezt a rendező — Bíró Miklós operatőr alkotólársi közreműködésével — most is jól oldotta meg. A szépen komponált, lírai képsorok egymásutánja, az epizódok laza fűzése azonban 80 percen át aligha tartja ébren a néző érdeklődését. Klvéve a Krúdy-rajongókat, akiknek a film az olvasmányélménnyel való találkozásat jelentette, az összehívás lehetőségét saját képalkotó fantáziájuk és a televíziós feldolgozás között.

Garas Dezső, Tábori Nóra, Bessenyei Ferenc, Temessy Hédi alakítása különösen eleven, hiteles figurákkal gazdagította a Bolondok kvártély Krúdy-mozzáját.

TELEVÍZIÓS VÍZIÓK

„Van egy fantasztikus ötlete?...” kérdezi a nézőktől Bednai Nándor szerkesztő-rendező új, szombat esti szórakoztató műsora, „Mert nekünk nincs”, — talán ezt jelenti a három pont a címben? Nem csodálkozom, hiszen a tévékabaré bűványaiban bábi már annyi mindennel próbálkoztak. Csendben elszunnyadt a Humorisk Klubja, döcögött az ütőhenger, pókháló szőtte be a Vidám palást, a Fogadjunk, hogy végignézt esetében a tévé elvesztette a fogadást...

Mit lehet itt tenni? Az új, előreláthatóan kéthavonként jelentkező kabaréműsor a nézők részvétele, vagyis részvételére, számít; megosztja a szórakoztatás gondját, felelősségét közönségével. Tízmillió magyarnak csak van néhány fantasztikus jó, vagy legalább mulatságos kaján ötlete, humoros jelenete, villámtréfára váltható szellemi sziporkája. Talán jobb is, mint amilyeneket az elképzelést bemutató mustra-műsorban láttunk. Ezek közül csak a férfkölcshöz szolgálat

volt igazán ötletes, mulatságos. Abody Béla és Harsányi Gábor jóvoltából.

A műsorvezetők, Kálai István és Sugár András, nem hiába fordultak a tévéközkhöz: lesz mit válogatni a pesti Vörösmarty téren, Szegeden és Pécsen felállított ötletgyűjtő képmagnók anyagából. E sorok írója ezúton közli szerényen fantasztikus ötletét. Hiányzik boltot kellene nyitni, ahol mindig minden kapható, ami nem kapható: például Noxyron és cipőkrém, zsebrádió és pamut gyerekzokni, importált magyar búvós kocka és eredeti, friss tévéhumor, made in Hungary.

Vasárnap, a sportközvetítés szünetében hirdette meg a televízió Nevezzünk együtt! című pályázatát. Várják mindazok jelentkezését, akik úgy érzik, hogy néhány perc alatt bárkit meg tudnak nevetetni. Ugy látszik, a szórakoztató műsorokban bevezetik az önkiszolgálást. A néző maga szállítja a humort, maga-magát mulattatja, bosszantja vele.

SZABÁLYTALAN PORTRÉ

Az utókor legalább a portréfilmekért hálás lehet a mai magyar televízióknak. Máris rengeteg szellemi kincs, emberi értéket örítnek a Szent-Györgyi Alberttel, Dienes Valériával, Déry Tiborral és sok más kiváló íróval, tudóssal, művész-szel folytatott beszélgetések kép- és hangfelvételei. A tévé arcképcsarnoka pedig egyre gyarapszik.

A házigazda: Ránki György című műsort alcímében szabálytalan portrének nevezi riportter-rendezője, Born Ádám. Nem is a portré, inkább a zeneszerző élet-nályája tér el a szabályostól. Egyénisége sem mindennapi. Ironikus humora, közvetlensége, költői vénája, nyíltsága ro-

konszenzet kelt. Ránki György körülményei úgy hozták, hogy évtizedeken át (a fasizmus idején álneven) a filmzene meglehetősen hálátlan műfaját művelte. S ezek a nem önálló életre szánt művei is élnek: a Körhinta muzsikája, a Hattyúdál Villala Negra dala, felszáz-nagy- és kisfilm maradó dallamai, az Egy szerelem három éjszakája lírai rekvizitje.

A Pomádé király Kos-suth-díjas zeneszerzője 70 évesen írta meg első szimfóniáját. S annak előszavaként egy csillogó, szellemes, fanyar verset József Attila ihletésére, arról, ami nem adatott meg neki: a főiskolai „tanf-tani”. A portréhoz ez a kis kesernyés vonás is hozzátartozik.

Vajk Vera

Rendezvények a Bolgár Kultúrában

Gazdag programmal várja márciusban a Népközértesség úti Bolgár Kulturális Központ a főváros közönségét. Március 12-én, szerdán 6 órakor a budai Angelika cukor-szobrászban rendeznek pódióműsort Jordan Raficskov bolgár író műveiből, március 22-én, szombaton 4 órakor a központ

előadótermében kerül sor ünnepi hangversenyre az MSZMP XII. kongresszusa tiszteletére. A vidéki rendezvények közül a Baranya megyei és a Somogy megyei bolgár napok emelkednek ki: ezeken előadások, filmvetítések, hangversenvek adnak képet napjaink bolgár kultúrájáról.

Fábián Dániel emlékére

Megint elment valaki a tanúk közül. Nyolcvan-éves korában elhunyt Fábián Dániel. Azok egyike volt, akikre oly nagy szükségünk van minden időben: nyugtalan szelleműre, áldozatkészségűre, cselekvőképességűre. Akik szinte észrevétlenül oldódnak bele egy közösség sorába, noha olykor rajtuk fordul ez a sors, tőlük kapja az impulzust az új irányhoz.

Ady és a szocialista eszme igazéban indult, Wilhelm Weitling életvezető gondolatával: „Szabadok akarunk lenni, mint az ég madarai, Szabadok, boldogan akarunk az életen átrepülni!” Talán sikerült neki.

Dlökként ismerkedett meg a marxizmussal, vöröskatoná lett, aztán nehezen kiküzdött egyetemi évek alatt munkakört szervezett, részese a szakszervezetek kulturális rendezvényeinek, politikai megmozdulásainak, 1927-ben pedig már ő a Bartha Miklós Társaság vezetője. Előadások, ünnepélyek, emlékek meggaztója, szerkesztője az Új Magyar Föld című folyóiratnak. Mélyen jellemző az is, hogy 1930-ban József Attilával közösen adták közre a Ki a faluba című röpiratot. Eleven kapcsolata volt a csehszlovákiai Sáro-ló-mozgalommal az Erdélyi Fiatalokkal, s az elsők egyike, aki nálunk a szovjet eredményeket népszerűsítette. Ott volt, ha a munkáskérdésről kellett vitatkozni, ha a Duna-menti népek közös ügyeit kellett képviselni, felszólalni a jog s a tisztesség nevében. Írt esszéket, tanulmányokat, szociográfiát, mindig a legégetőbb kérdésekről, mindig a legforróbb pontokon, sokáig Bajcsy-Zsilinszky Endre mellett.

Arra, hogy mi mindent vltt magával, az 1974-ben közreadott József Attiláról című kis könyve, a Kortársban s a Magyar Könyvszemlében publikált dolgozatai figyelmeztetnek, amelyek nemcsak tárgyilag-os, tényekben gazdag okfejtésük miatt fontosak. Leg-alább olyan jelentősek a bennük alakot öltő példasz-erű élet miatt. Vele reménykedtem, s most már helyette is: mindazt, amit tett, egyszer számbaveszik, s hozzá méltó módon elismerik.

Varga Lajos Márton

Lapozgató

Korok ruhái

Művelődéstörténeti ismereteket tartalmazó, rendkívül szép kivitelű könyvvel, Domanovszky Endre Korok ruhái című kötetével jelentkezett nemrég a Corvina Kiadó a hazai könyvkereskedelemben. A könyv az 1974-ben elhunyt festőművész illusztrált előadásvázlatait tartalmazza az öltözködés történetéről. Domanovszky Endre éveken át öltözködéstörténetet tanított az Iparművészeti Iskolán, s a most kötetelt, hagyatékából előkerült rajzos vázlatot 1934 és 1937 között készítette magának.

Az ókortól a XIX. század elejéig tekintti át a ruha- és fegyverviselés történetét, s maga rajzolja, másolja hozzá az illusztrációkat. Több száz színes tollrajza a kötetnek nemcsak elegése, de rendkívül nagy értéke is. A művelődéstörténeti szakirodalom nyeresége Domanovszky Endre könyve. Természetesen a viseletre koncentrált, de közben történelmi ismereteket is ad, életmóddal, szokásokkal is megismer-tet. Nincs itt szó a törté-nész alaposágáról vagy a szociográfus feldolgozási módszereiről, de további érdeklődésre serkentő jel-zéseket kapunk tőle.

Voltak korszakok, ami-

kor egyes országokban rendeklet szabták meg, ki milyen ruhát hordhat, illetve milyen dísz viselhet vagy nem viselhet. A ruha sokáig és sokféle rangot, beosztást, társadalmi hovatartozást is jelzett. Domanovszky utal menderre. Megtudhatjuk tőle azt is, mely birodalom, országok mikortól vezették be egyes fegyver-fajta használatát. Ha történelmi eseményre utal, nem mulasztja el a lényeges évszámok közlését. Ma is látható műemlekek, domborművek említ — s anélkül, hogy ezt így kimondja, megtekintésükre biztat —, amikor a hazai öltözködési szokásokról ír.

S mindehhez társulnak az aprólékos gondossággal kidolgozott színes rajzok; önmagukban, szöveg nélkül is sok mindent „el-mondók”. Köztük rajzmásokat egyiptomi reliefekről, sírok, templomok falfestményeiről, vázokról, domborművekről, festményekről s egyebek-ről. Domanovszky Endre kötetét nem helyettesít kézikönyveket, monográfiákat. Nem is ez a feladata. Értéke önmagában, szépmódszereiről, de további érdeklődésre serkentő jel-zéseket kapunk tőle. (mátyás)

Finn filmpnapok Budapesten

Másodszor kerül sor Magyarországon finn filmpnapokra március 18-23. között: a Kulturális Kapcsolatok Intézete és a Filmtudományi Intézet közös rendezésében a Filmmúzeumban megtar-

tandó bemutatókon négy finn rendező hét, 1971 és 1978 között készült játék-filmjét láthatják az érdeklődők. Az ünnepi eseményre finn filmművész küldöttség érkezik hazánkba.

SZÍNHÁZI MŰSOROK

Operaház: Manon Lescaut (L. b. 5. ea., 7) Erkel Színház: Aida (Főiskolai b. XII. s. 5. ea., 7) Nemzeti Színház: Éjjeli menedékhely (7) Játékszín: Emigránsok (7) Madách Színház: A meráni fiú (B. b., 7) Egyetemi Színház: A bajnokság éve (7) Vig-színház: Kakukkfészek (7) Pesti Színház: Orfeusz alászáll (XVI. b. 3. ea., 7) József Attila Színház: Anna öfelsége (7) Kamaraszínház: Erdeméi elismerése mellett (7) Operettszínház: A dené-vér (7) Várszínház: A lo-vakat lelővik, ugye? (7) Thália Színház: A Mes-ter és Margarita (7) Vi-dám Színház: A család-

ban marad (7) Kis Színház: Dobogón vagyunk (fél 8) Mikroszkóp Színház: Minek néz engem? (fél 9) Radnóti Miklós Színház: Sem em-lék, sem varázslat... (du. 3) Budapest Nagykávéház (7) Korona-Pódium: „Parancsolj velem, tündérkirálynő!” Ruttkai Éva előadóját (7) Bp-I Gyermekszínház: Egy szivdobbanás fele (du. 3) Marci: A csodálatos jávorfák (du. 3) Bózsza és Jókai (7) Rózsa és Ibolya (de. 10) Zeneakadémia: Az I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekara (Az I. István Gimnázium bérlete 4., fél 8)